

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Jiřího Pally, JUDr. Marie Turkové, JUDr. Petra Průchy a JUDr. Lenky Matyášové v právní věci žalobce: **V. M.**, zast. opatrovnicí Organizací pro pomoc uprchlíkům, právně zast. JUDr. Drahomírou Janebovou Kubisovou, advokátkou, se sídlem Blahoslavova 186/II, Mladá Boleslav, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti Organizace pro pomoc uprchlíkům proti usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 19. 11. 2008, č. j. 47 Az 53/2008 - 30,

takto:

Usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 19. 11. 2008, č. j. 47 Az 53/2008 - 30, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

Usnesením Krajského soudu v Praze ze dne 19. 11. 2008, č. j. 47 Az 53/2008 - 30, byla žalobci podle § 29 odst. 3 o. s. ř. a § 64 s. ř. s. ustanovena opatrovnicí Organizace pro pomoc uprchlíkům. V odůvodnění tohoto rozhodnutí soud uvedl, že *vzhledem k tomu, že podle zjištění soudu pobyt žalobce není znám, ustanovil mu soud podle § 29 odst. 3 o. s. ř. za použití § 64 zákona č. 150/2002 Sb. pro toto řízení opatrovníka.*

Proti tomuto usnesení podala opatrovnice žalobce Organizace pro pomoc uprchlíkům (dále jen „stěžovatelka“) v zákonné lhůtě kasační stížnost. V ní namítla, že napadené usnesení bylo nedostatečně odůvodněno. Není totiž vůbec zřejmé, jak byl zjišťován pobyt žalobce, aby bylo možné použít ustanovení § 29 odst. 3 o. s. ř. Stěžovatelka v této souvislosti poukázala na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 7. 2008, č. j. 2 Azs 55/2008 - 79, podle něhož opatrovníkovi musí být soudem řádně

zdůvodněno, proč byl ve věci ustanoven. V odůvodnění napadeného usnesení tedy mělo být vysvětleno, proč byla za opatrovnici vybrána právě stěžovatelka, a nikoli např. advokátka, která žalobce ve věci zastupuje a které jsou okolnosti případu na rozdíl od ní známy. Z funkce opatrovníka plynou povinnosti a vzhledem k tomu, že je ustanovována opatrovnicí téměř denně v několika případech, vyvstávají z této funkce obtíže. Stěžovatelka také poukázal na to, že jí výkon funkce opatrovníka není hrazen. Ze všech uvedených důvodů nehodlá akceptovat ustanovení své osoby opatrovnicí. K tomu poukazuje na nález Ústavního soudu ze dne 2. 7. 2001, sp. zn. II. ÚS 27/2000, podle něhož není občanské sdružení povinno funkci opatrovníka přijmout a pokud tak učiní, tak pouze dobrovolně. Stěžovatelka dále namítla, že v dané věci má žalobce již svého zástupce z řad advokátů, takže ustanovení opatrovníka je nadbytečné. Stěžovatelka proto navrhla, aby Nejvyšší správní soud napadené usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 19. 11. 2008, č. j. 47 Az 53/2008 - 30, zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Po konstatování přípustnosti kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud ve smyslu § 104a s. ř. s. dále zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle tohoto ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná.

Vymezení institutu přijatelnosti kasační stížnosti ve věcech mezinárodní ochrany se Nejvyšší správní soud podrobně věnoval v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publikovaném pod č. 933/2006 Sb. NSS, kde dospěl k závěru, že o přijatelnou kasační stížnost se může jednat mimo jiné tehdy, „*pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud: a) Krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu, b) Krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva. Zde je však třeba zdůraznit, že Nejvyšší správní soud není v rámci této kategorie přijatelnosti povolán přezkoumávat jakékoliv pochybení krajského soudu, ale pouze pochybení tak výrazné intenzity, o němž se lze důvodně domnívat, že kdyby k němu nedošlo, věcné rozhodnutí krajského soudu by bylo odlišné. Nevýrazná pochybení především procesního charakteru proto zpravidla nebudou dosahovat takové intenzity, aby způsobila přijatelnost následné kasační stížnosti.*“

Podle názoru Nejvyššího správního soudu krajský soud v napadeném rozhodnutí zásadně pochybil a toto jeho pochybení mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatelky. Konkrétně se jedná o pochybení krajského soudu spočívající v nepřezkoumatelnosti jeho rozhodnutí podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. pro nedostatek důvodů. Nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí přitom pojmově vylučuje věcný přezkum takového rozhodnutí. Ostatně o tom, že nepřezkoumatelnost je vadou zásadní, svědčí i ustanovení § 109 odst. 3 s. ř. s., které Nejvyššímu správnímu soudu ukládá povinnost se jí zabývat i tehdy, pokud by ji stěžovatel nenamítal. Nejvyšší správní soud proto v dané věci shledal kasační stížnost přijatelnou.

K uvedeným závěrům vedly Nejvyšší správní soud následující skutečnosti:

S ustanovením opatrovníkem musí opatrovník alespoň konkludentně souhlasit. Vzhledem k tomu je nutné, aby usnesení o ustanovení opatrovníka bylo dostatečně odůvodněno a opatrovník tak měl možnost se seznámit s důvody tohoto postupu a zároveň zvážit, zda tuto funkci přijme. Z usnesení o ustanovení opatrovníkem sice přímo žádné povinnosti pro opatrovníka nevyplývají, nicméně je nepochybné, že s výkonem této funkce jsou již jisté povinnosti spojeny. Z tohoto důvodu se v tomto případě nepoužije § 55 odst. 4 s. ř. s., podle něhož usnesení, jímž se řízení nekončí a kterým se nikomu neukládají žádné povinnosti, nemusí obsahovat odůvodnění. Tento případ není zcela zjevně pod citované ustanovení podřaditelný, protože je nepřijatelné, aby ustanovenému opatrovníkovi byla vzata možnost kvalifikovaně brojit proti rozhodnutí, s jehož důvody neměl možnost se seznámit.

Protože odůvodnění napadeného usnesení obsahuje jediný důvod, který vedl krajský soud k ustanovení stěžovatelky opatrovnicí, shledal Nejvyšší správní soud, že takové odůvodnění je nedostatečné. Dále pak posuzoval, zda tato skutečnost způsobila nepřezkoumatelnost napadeného usnesení. Odůvodnění napadeného usnesení obsahuje pouze konstatování krajského soudu, že pobyt žalobce není znám. Takové odůvodnění Nejvyšší správní soud nepovažuje za dostatečné, neboť z něj nelze vyčíst, o jaké skutečnosti opřel krajský soud svůj závěr o neznámém pobytu žalobce a jak byla naplněna zákonná kritéria nutná k ustanovení opatrovníka, zejména pak z něho není patrné, zda lze rozumně předpokládat, že ustanovená opatrovnice bude svoji funkci řádně vykonávat a že k tomu má potřebné schopnosti a prostředky. Navíc z něho není ani zřejmé, zda opatrovnice se svým ustanovením souhlasí. Všechny uvedené skutečnosti tedy jednoznačně svědčí tomu, že rozhodnutí krajského soudu je nepřezkoumatelné. K stejným závěrům ostatně dospěl Nejvyšší správní soud i ve svých předchozích rozsudcích ze dne 29. 4. 2009, č. j. 4 Azs 19/2009 - 61, a ze dne 31. 7. 2008, č. j. 2 Azs 55/2008 - 79, dostupných na www.nssoud.cz, které se týkaly právně i skutkově obdobných případů.

Dále pak Ústavní soud v nálezu ze dne 2. 7. 2001, sp. zn. II. ÚS 27/2000, http://nalus.usoud.cz, jehož se stěžovatelka dovolává, uvedl, že *„v případě jejího nesouhlasu* (pozn.: nesouhlasu obce, kterou soud ustanovil opatrovníkem), *což se projeví v podaném odvolání, nemůže odvolací soud potvrdit rozhodnutí soudu prvého stupně o jmenování opatrovníka, neboť nemá pro to v žádném zákoně oporu.*“ Stěžovatelce lze plně přisvědčit v tom, že funkce opatrovníka je dobrovolná a nikdo k jejímu výkonu nesmí být nucen. Ostatně tato myšlenka byla zákonem č. 7/2009 Sb. výslovně zakotvena do ustanovení § 29 odst. 4 o. s. ř. (s účinností od 1. 7. 2009). Podle něho totiž *„opatrovníkem podle odstavců 1 až 3 lze ustanovit advokáta. Jinou osobu lze ustanovit opatrovníkem, jen jestliže s tím souhlasí.“*. V dané věci tedy možné stěžovatelku ustanovit proti její vůli opatrovnicí, což vedle shora uvedeného vyplývá i z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 1. 2008, č. j. 1 As 34/2007 - 48, www.nssoud.cz).

S ohledem na všechny shora uvedené skutečnosti Nejvyšší správní soud podle § 110 odst. 1 věty první s. ř. s. napadené usnesení krajského soudu pro nepřezkoumatelnost zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení, aniž se mohl zabývat dalšímu stížnostními námitkami. V dalším řízení pak bude krajský soud podle § 110 odst. 3 s. ř. s. vázán právním názorem vysloveným v tomto rozsudku. Jelikož podáním kasační stížnosti a v ní obsaženými tvrzeními dala stěžovatelka zřetelně najevo, že s ustanovením opatrovnice nesouhlasí,

nezbude krajskému soudu v dalším řízení nic jiného, než v případě potřeby (při splnění zákonných podmínek) ustanovit opatrovníkem jinou osobu, která s tím bude souhlasit.

V novém rozhodnutí krajský soud podle § 110 odst. 2 věty první s. ř. s. rozhodne také o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 29. března 2010

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu